

Záborszky Gábor

U tazzunk úgy a múltba, hogy ez ne legyen üres nosztalgia, hanem inkább a jelenünket tárja fel jobban. Pergessük az emlékeket film módjára szemünk előtt. Hintaszékben szemlélődünk, és régi dolgok nyomait rögzítjük magunk előtt. A dolgok persze összecúsznak, akár csak életünk füzetében a lapok. De így legalább eltűnik a lényegtelen részlet, és a régi fotók, az épületek állványzata, egy-egy napunk dokumentumai között előbukkan egy hitelesebb kép önmagunkról, a másikról, s elmondhatjuk: Átlátok rajtad.

Záborszky Gábornak a hetvenes évek közepétől kezdve készült ilyen grafikai sorozatai a nyomatok különleges világába hívják a nézőt, hiszen az idő és az emlékezés pszichológiai lenyomataiként részben személyes, részben fiktív narratívákat keltenek életre, másrészt esztétikumukban, azaz művészi nyomatokként a technikai ötletgazdagság kitűnő példái.

Tanulságos, ahogyan a gyűjtemény szintén magas színvonalon kivitelezett grafikákkal mutatja be a művész egy-egy későbbi alkotói korszakát is. Záborszky ugyanis vérbeli szobrász, akit szenvedélyesen vonz az anyagok tapintása, alakíthatósága, és bölcséleti érdeklődése révén ebből ősi, archetipusos formákat varázsol elénk objektjeiben, installációiban. Így válik például egy vegyes technikájú fa applikációból Felhősarok (1987). Az ezek alapján készült nyomatok egyszerre hordozzák a tárgyak puha, amorf érzékiségét, illetve a grafikai megjelenítés letisztultságát, a fehér papírlap józanságát.

A válogatás eközben a későbbi művekből arra is hoz példát (Az idő rostája, 1994), ahogyan a művész – éppen a fehér papírfelület elhagyásával – a kör elemi mértani formája és az aranylő felület varázsa révén az anyagi világon túli, a transzcendens felé keres utat. A Záborszky anyag így azért is különleges a kollekción belül, mert úgy nyújt ízelítőt több alkotói korszakból, hogy ebben nagy helyet kap a korai, a technikai médiumokkal, egyszersmind a filozofikus mondanivalóval kísérletező szakasz, amelynek tükrében számos későbbi sorozat alkotói folytonosságként és újításként is értelmezhetővé válik.

ÉBLI GÁBOR

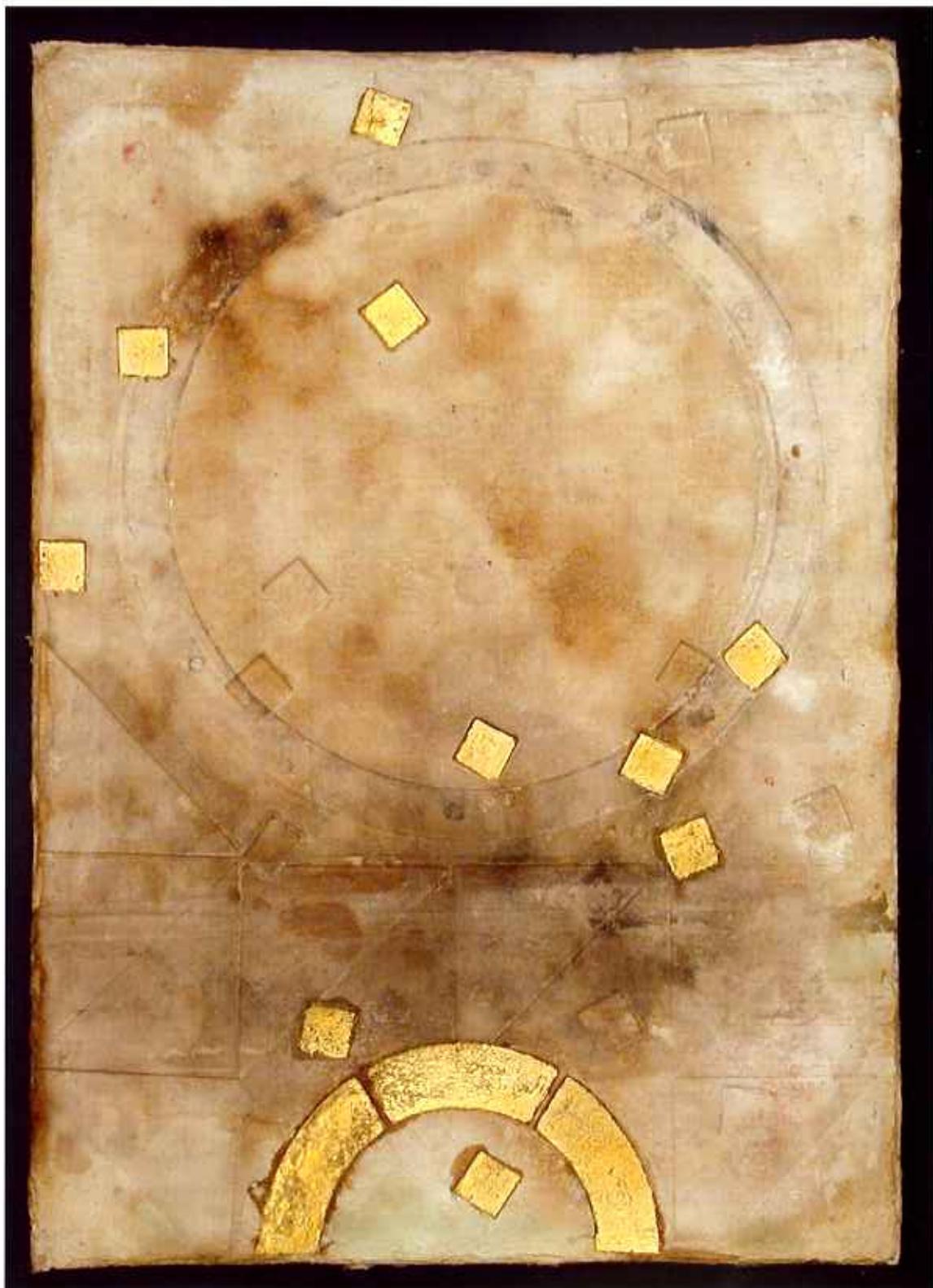
S tellen wir uns eine Reise in die Vergangenheit vor, die aber, statt bloße Nostalgie zu sein, unsere Gegenwart besser beleuchtet. Lassen wir unsere Erinnerungen wie einen Film vor den Augen vorbeiröhlen. Im Wiegestuhl sitzend, schauen wir vor uns hin und fixieren auf diese Weise die Spuren alter Sachen. Die Sachen rutschen natürlich ebenso aufeinander, wie die Blätter im Heft unseres Lebens. Aber so verschwinden zugleich auch die unwichtigen Details, und unter den alten Fotos, dem Gerüst der Gebäude, den Dokumenten einzelner Tage kommt ein authentischeres Bild des eigenen und des anderen zum Vorschein, so dass man behaupten kann: Ich habe dich durchschaut.

Gábor Závorszky's ab Mitte der 70er Jahre entstehende graphische Serien dieser Ausrichtung laden den Betrachter in die besondere Welt der Drucke ein, da sie als psychologische Abdrücke von Zeit und Erinnerung teils persönliche, teils fiktive Narrativen zum Leben erwecken, zum anderen in ihrer Ästhetik, als künstlerische Drucke hervorragende Beispiele des technischen Einfallsreichtums sind.

Aufschlussreich auch, wie einige der späteren Schaffensperioden Záborszky's ebenfalls durch Grafiken hoher Qualität in der Sammlung repräsentiert sind. Záborszky nämlich ist Bildhauer durch und durch, der sich leidenschaftlich für das Berühren und die Formbarkeit der Stoffe interessiert, um aus diesen dank seines Interesses für die Philosophie die uralten, archetypischen Formen seiner Objekte und Installationen entstehen zu lassen. So wird etwa aus einer Holzapplikation in gemischter Technik eine Wolkenecke (1987). Die danach angefertigten Drucke tragen sowohl die weiche, amorphe Sinnlichkeit der Objekte als auch das Abgeklärte der graphischen Darstellung, die Nüchternheit des weißen Papierblattes in sich.

Die Auswahl aus den späteren Arbeiten jedoch bringt Beispiele auch dafür (Das Sieb der Zeit, 1994), wie der Künstler gerade durch den Verzicht auf die weiße Papierfläche, mittels der geometrischen Grundform des Kreises und des Zaubers der in Gold schimmernden Fläche den Weg zu den Dingen jenseits der materiellen Welt, zum Transzendentalen sucht. Der Záborszky-Block nimmt insofern auch aus dem Grund eine besondere Stellung innerhalb der Sammlung ein, weil er Beispiele aus verschiedenen Schaffensperioden bietet und dabei der frühen, mit den technischen Medien und den philosophischen Botschaften gleichermaßen experimentierenden Phase einen großen Platz einräumt, in deren Licht viele der späteren Zyklen sich sowohl in ihrer künstlerischen Kontinuität als auch als Innovationen interpretieren lassen.

GÁBOR ÉBLI

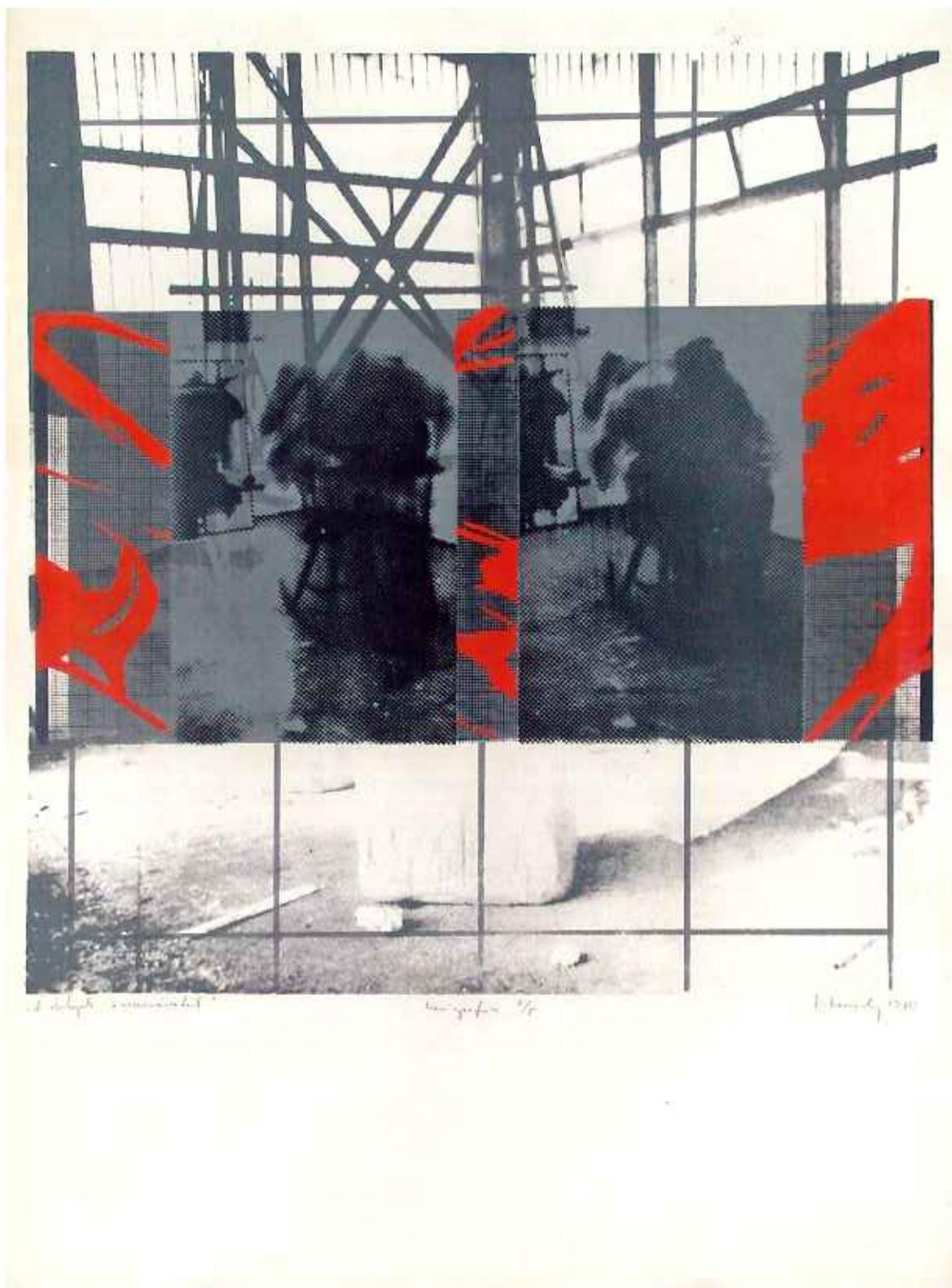
Az idő rostája, 1994
Vegyestechnika, papír, 103 x 73 cm

Das Sieb der Zeit, 1994
Mischtechnik auf Papier, 103 x 73 cm

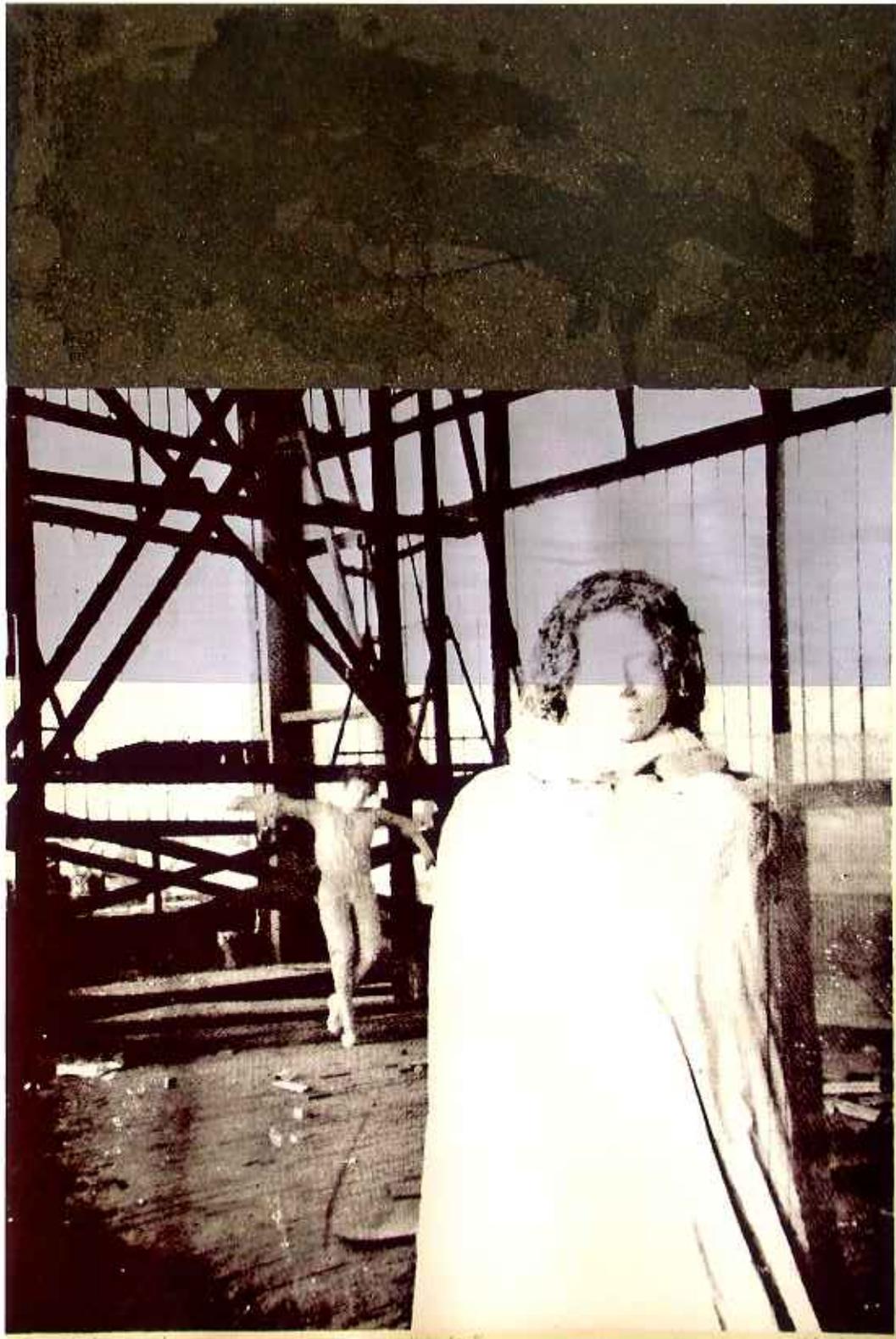
Felhősarok, 1987
Vegyestechnika, fa, 150 x 150 cm

Wolkenecke, 1987
Mischtechnik auf Holz, 150 x 150 cm

A dolgok összecsúsznak 5/7, 1980
Szerigrafia, 100 x 70 cm

Die Dinge gleiten ineinander 5/7, 1980
Serigraphie, 100 x 70 cm

Régi dolgok nyomai 4/7, 1979
Vegyestechnika, papír, 100 x 70 cm

Spuren von alten Dingen 4/7, 1979
Mischtechnik auf Papier, 100 x 70 cm